

- Introduktion till hypotesprövning; p-värde
- Invertering av test av konfidensintervall (konfidensmetoden)
- Test för parametrar i normalfördelning



# Kapitel 13

## Hypotesprövning

### Några begrepp

Den hypotes man vill testa om man ska förkasta eller ej kallas **nollhypotesen  $H_0$** .

Mothypotesen kallas  **$H_1$** .

Risknivån = signifikansnivån =  $\alpha$ .  $\alpha$  är den högsta risken vi är villiga att ta att förkasta  $H_0$  om  $H_0$  är sann. D.v.s om  $P(\text{forkasta } H_0)$  om  $H_0$  sann <  $\alpha$  så förkastar vi  $H_0$  på risknivån  $\alpha$  (annars inte).  $\alpha$  bestäms på förhand.

p-värdet är  $P(\text{forkasta } H_0)$  under förutsättningen att  $H_0$  är sann och givet att vi fått ett visst värde på testvariabeln = observationen. Om p-värdet <  $\alpha \Rightarrow$  Forkasta  $H_0$  (annars inte).

Styrkefunktionen =  $H_\theta = [\text{se } \S 14.1 \text{ i F.S.}] = P(\text{forkasta } H_0) \text{ om } \theta \text{ är rätt parametervärde}$

Styrkan hos testet för  $\theta = \theta_1 = P(\text{forkasta } H_0: \theta = \theta_1)$  om  $H_1: \theta = \theta_1$  är sann

## Hypotestest

Vi har granskat två sätt att göra hypotestest. Antingen konfidensintervallsmetoden eller p-värdesmetoden.

### P-värdesmetoden

**Ex 13.1** En person påstår att den kan förfosse om det blir krona eller klave.  sannolikheten

Vi gör ett test: singlar slanten n gånger och vet att  $p = \frac{1}{2} =$  slh att få rätt om man gissar. Om  $X$  = antalet gånger personen får rätt gäller att  $X \in \text{Bin}(n, p)$ .

$$H_0: p = \frac{1}{2} \text{ (personen gissar)}$$

Vi låter personen göra 12 försök.

Under  $H_0$  gäller då att  $X \sim \text{Bin}(12, \frac{1}{2})$

$$\Rightarrow P(X=12) = 0.00024$$

$$P(X \geq 11) = 0.00317$$

$$P(X \geq 10) = 0.01929$$

$$P(X \geq 9) = 0.07300$$

Om vi bestämt oss för att risknivån  $\alpha$  ska vara 5%

d.v.s.  $P(\text{förfasta } H_0)$  om  $H_0$  sann ska vara mindre än  $\alpha$  så väljer vi som kriterium att förfasta  $H_0$  om  $X \geq 10$

D.v.s. vårt kritiska område  $C$  är då  $X \geq 10$

Testvariabeln är vår observation

Anta att  $X = 10$  i värt fall.

$$\Rightarrow p\text{-värdet} = P(X \geq 10) = 0.01929 < \alpha$$

$\Rightarrow$  Förfasta  $H_0$

Anta att vi fätt  $x = 9$ .

$$\Rightarrow p\text{-värdet} = P(X \geq 9) = 0.07300 > \alpha$$

$\Rightarrow$  Förfasta inte  $H_0$  på risknivån 5%

\* Om  $t_{\text{obs}} \in C \Rightarrow$  Förfasta  $H_0$

\* Om  $t_{\text{obs}} \notin C \Rightarrow$  Förfasta ej  $H_0$

#### Ex 13.4 | (Forts. p å 13.1)

$$H_1: p = 0.9$$

Styrkan hos testet för  $p = 0.9 = P(\text{förfasta } H_0: p=0.5)$  om  $H_1: p = 0.9$  är sann =

$$\begin{aligned} &= P(X \geq 10) \text{ när } p=0.9 = [\text{F.S. §3}] = \sum_{k=10}^{12} \binom{n}{k} p^k (1-p)^{n-k} = \\ &= \sum_{k=10}^{12} \binom{12}{k} 0.9^k 0.1^{12-k} = 0.89 = h(0.9) \end{aligned}$$

$$\text{Styrkefunktionen} = [\text{jfr §14.1 i F.S.}] = h(p) = \sum_{k=10}^{12} \binom{12}{k} p^k (1-p)^{12-k}$$

Ännu större  $p \Rightarrow$  Ännu större  $H(p)$

$$h(p)_{\min} \Rightarrow p = 0.5$$

## Konfidensintervallsmetoden

**Ex 13.8**  $X_i$ :na obes. och  $N(\mu, \sigma)$

$$H_0 : \mu = 17.0 \quad H_1 : \mu \neq 17.0$$

Vi gör 60 mätningar och får  $\bar{x} = 16.51$  och  $\frac{s}{\sqrt{n}} = 0.159$

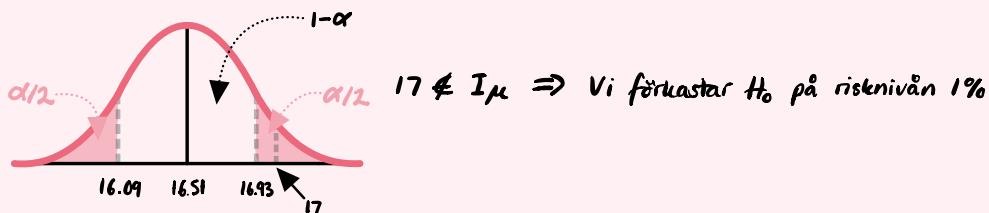
Vi bildar ett tvåsidigt konfidensintervall för  $\mu$  när  $\sigma$  är okänd m.h.a. § 12.2 i F.S.

$$\Rightarrow I_{\mu} = \bar{x} \pm \frac{s}{\sqrt{n}} t_{\alpha/2}(n-1)$$

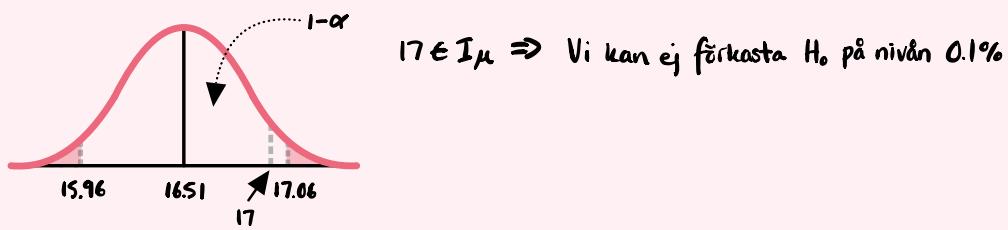
$$\text{Oav risknivå } \alpha = 0.01 \Rightarrow t_{\alpha/2}(n-1) = t_{0.005}(59) = [\text{tab. 3 för } f=60] = 2.66$$

$$\alpha = 0.001 \Rightarrow t_{\alpha/2}(n-1) = t_{0.0005}(59) = [ \dots ] = 3.46$$

1%:  $I_{\mu} = 16.51 \pm 0.42$



0.1%:  $I_{\mu} = 16.51 \pm 0.55$



### p-värdet

$= P(\text{förförkasta } H_0)$  om  $H_0$  som givet våra mätdata.

Oav p-värdet <  $\alpha$  förförkastas  $H_0$ .

$\alpha = 0.01$  = 2 ggr arean till höger om 16.93, p-värdet = 2 ggr värdet till höger om 17  
p-värdet är mindre än  $\alpha \Rightarrow$  Vi förförkastar  $H_0$  på nivåen 1%.

$\alpha = 0.001$  = 2 ggr arean till höger om 17.06,

p-värdet  $> \alpha = 0.001 \Rightarrow$  Kan ej förkasta  $H_0$  på signifikansnivå 0.1%

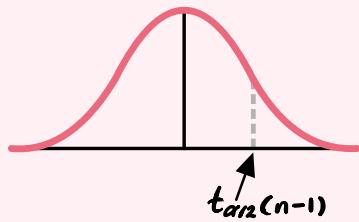
Testvariabelmetoden

Likt konfidensintervallmetoden

Ex 13.8 (Forts.)

Bilda  $Y = \frac{\bar{X} - \mu}{S/\sqrt{n}} \sim t(n-1)$  se § 11.1 d)

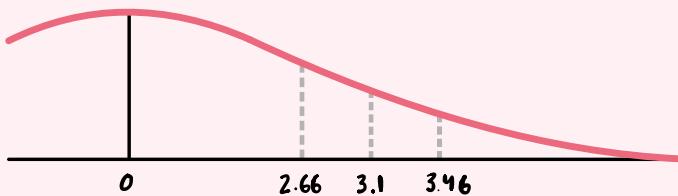
Tvåsidigt test:  $t_{obs} = \left| \frac{\bar{X} - \mu}{S/\sqrt{n}} \right|$  jämförs med  $t_{\alpha/2}(n-1)$



$$t_{obs} = \left| \frac{16.51 - 17}{0.151} \right| = 3.1$$

$$1\% \quad t_{\alpha/2}(n-1) = t_{0.005}(59) = 2.66$$

$$0.1\% \quad t_{\alpha/2}(n-1) = t_{0.0005}(59) = 3.46$$



$$\begin{aligned} P(Y > 3.46) &= 0.0005 \\ P(Y > 2.66) &= 0.005 \end{aligned} \quad \left. \right\} \frac{\alpha}{2}$$

$t_{obs} = 3.1 > 2.66 \Rightarrow$  Vi förkastar  $H_0$  på nivåen 1%

$t_{obs} = 3.1 < 3.46 \Rightarrow$  Vi förkastar inte  $H_0$  på nivåen 0.1%

$P(\text{förfästa } H_0)$  om  $H_0$  sann  $< \alpha \Rightarrow$  Förfästa  $H_0$

p-värdet = 2 ggr arean till höger om 3.1 = [dator] = 0.003

$$2 \cdot P(Y > 3.46) = 0.001$$

$$2 \cdot P(Y > 2.66) = 0.010$$

D.v.s. vi kan förfästa  $H_0$  på risknivåen 1%, men ej på risknivåen 0.1%.